

Motion till riksdagen 2018/19:49

av **Hanna Gunnarsson m.fl. (V)**

med anledning av skrivelse 2017/18:290 Anskaffning av medelräckviddigt luftvärn

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör avvakta med köpet av ett medelräckviddigt luftvärn till dess att en ordentlig försvars- och säkerhetspolitisk analys med utgångspunkt i att värna vår militära alliansfrihet har gjorts samt en noggrann beräkning av kostnader och följdkostnader och tillkännager detta för regeringen.

Sveriges anskaffning av ett nytt luftvärnssystem

Regeringens skrivelse 2017/18:290 Anskaffning av medelräckviddigt luftvärn behandlar inköpet av ett nytt luftvärnssystem med medellång räckvidd. Riksdagen har tidigare efterfrågat en tydligare förankring av anskaffningen, varför man lagt fram sin skrivelse.

Vänsterpartiet menar att Sverige är i behov av ett nytt luftvärnssystem. Vårt militära försvar ska vara väl anpassat inför de utmaningar Sverige kan ställas inför, men även verka avskräckande i och med den tröskeleffekt som uppnås med en god operativ förmåga. Också den statliga utredning om Försvarsmaktens långsiktiga materielbehov som presenterades tidigare i år konstaterar att luftvärnsskyddet av stridskrafterna är viktigt. Anskaffningen innebär dock en stor affär som kommer att påverka hela Försvarsmakten under lång tid framöver. Ett sådant köp måste därför vara väl avvägt

och ta sin utgångspunkt i att värna vårt lands säkerhet. Sverige ska inte delta i stormaktsspel där militära lojaliteter sätter vår säkerhet på spel.

Vikten av att värna alliansfriheten

Sverige ska ha en modern försvarsmakt som har förmågan att möta de olika former av hot som vårt land kan ställas inför, men som också har möjlighet att vara en fredsbevarande kraft i andra delar av världen. Det kräver en trovärdig militär alliansfrihet. Sveriges militära alliansfrihet har bidragit till att generation efter generation kunnat leva i fred och har dessutom gett oss ett självständigt utrikespolitiskt handlingsutrymme.

Vid inköp av ett nytt luftvärnssystem har det funnits flera leverantörer att välja på. Försvarets materielverk har haft i uppgift att förhandla med behöriga myndigheter i Frankrike, Italien, Storbritannien, Tyskland och USA, samt den mellanstatliga organisationen Organisation for Joint Armament Cooperation (OCCAR). Huvudkandidaterna har varit det fransk-italienska Samp/T och det amerikanska Patriot, men även Tyskland håller på att utveckla ett nytt system kallat Iris-T SLM. Regeringen har förespråkat det amerikanska Patriot. I skrivelsen konstaterar man att man gjort bedömningen att anskaffningen av Patriot skulle tillgodose de behov som tidigare redovisats i den försvarspolitiska inriktningspropositionen och budgetpropositionen för 2018. Det går dock inte att bortse från de säkerhetspolitiska aspekterna ett sådant köp medför. Anskaffningen av Patriot skulle innebära att vi tar ytterligare ett kliv närmare stormakten USA, den amerikanska militärindustrin och president Trumps (o)säkerhetspolitik.

Det är tydligt att den rödgröna regeringen och försvarsminister Peter Hultqvist inte dragit sig för att söka ett allt närmare militärt samarbete med både USA och Nato. Det försämrade säkerhetspolitiska läget i vår omvärld och maktkampen mellan Nato och Ryssland bidrar till ökad osäkerhet och upprustning. Men trots att ett enskilt militärt angrepp mot Sverige är osannolikt används detta som ett argument för ett svenskt närmande till Nato. Genom det s.k. världslandsavtalet har vi knutits närmare kärnvapenalliansen och gjort oss alltmer beroende av deras standarder och system.

Trump är dock ingen vän att hålla i handen när det blåser. På en mycket kort tid har han både bidragit till den ökade spänningen i Mellanöstern, att kärnvapenavtalet med Iran dragits tillbaka och att undergräva FN:s arbete genom att lämna rådet för mänskliga rättigheter. Det går inte att komma ifrån att USA är den nation som har det största

inflytandet i Nato. Under åren har Nato såväl som enskilda medlemsländer genomfört flera misslyckade krig i Afghanistan, i Irak och i Libyen med ett enormt mänskligt lidande som följd.

Den 2 augusti i år bemyndigades Försvarmakten att anskaffa luftvärnssystemet Patriot och Försvarets materielverk att få ingå internationell överenskommelse avseende anskaffningen. Enligt uppgifter från media som granskat inköpet riskerar dock anskaffningen av Patriot att bli en mycket dyr affär och den slutgiltiga kostnaden att kraftigt överstiga de 12 miljarder som avsatts för köpet. Samtidigt är det oklart om investeringen verkligen genererar en tillräcklig nytta för pengarna. Den statliga utredning om Försvarmaktens långsiktiga materielbehov som presenterades tidigare i år föreslår att inköpet av ett nytt luftvärn skjuts på framtiden. Kostnaderna för Patriot riskerar att bli en så dyr historia att annat angeläget materiell får stå tillbaka.

Det finns med andra ord tydliga indikationer på att regeringens beslut snarare handlar om en politisk vilja att göra USA till lags än om att sätta den svenska försvarsnyttan främst. Processen med att köpa in Patriot har gått mycket fort och risken finns att frågan inte analyserats i tillräcklig omfattning.

Vänsterpartiet menar att det finns goda skäl att avvakta köpet till dess att en ordentlig försvars- och säkerhetspolitisk analys har gjorts. En sådan måste ta en självklar utgångspunkt i att värna vår militära alliansfrihet. Köpet av ett nytt luftvärnssystem är en alldeles för viktig affär för att slarvas bort.

Regeringen bör avvakta köpet av ett medelräckviddigt luftvärn till dess att en ordentlig försvars- och säkerhetspolitisk analys med utgångspunkt i att värna vår militära alliansfrihet har gjorts samt en nogsam beräkning av kostnader och följdskostnader. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och ge regeringen till känna.

Hanna Gunnarsson (V)

Lorena Delgado Varas (V)

Lotta Johnsson Fornarve (V)

Birger Lahti (V)

Elin Segerlind (V)

Jens Holm (V)

Amineh Kakabaveh (V)

Yasmine Posio (V)

Håkan Svenneling (V)